

Religió i religions.
Opera Omnia volum II,
de Raimon Panikkar

Fragmenta, Barcelona 2011,
576 pàg., 34,50 €

Fragmenta edita l'«Opera Omnia» de R. Panikkar en dotze volums (ultra una Miscel·lània i uns fragments de Diari), que no apareixen seguint l'ordre de l'índex complet. Aquest segon aplega una sèrie de divuit escrits, diversos per la procedència i per l'extensió,

unificats pel tema indicat pel títol. A més dels apartats habituals en aquest tipus d'obres –taula d'abreviatures, glossari, origen dels textos agrupats, índex onomàstic, notes i bibliografia a peu de pàgina–, comprèn una breu introducció de l'autor, en la qual es fa referència al primer text (publicat com a llibre l'any 1964, amb una presentació del Cardenal König, escrita en ocasió del Concili Vaticà II, el novembre d'aquell any).

Com en tot recull, ens trobem davant una mena de lent destil·lat del camí vital de l'autor (no ens atrevim a dir del seu *pensament*, per no trair-lo), contemplat des de variats punts de vista, elaborat i tornat a elaborar durant gairebé setanta anys. Allò que podria semblar un (aparent) *punt feble*, les iteracions, és en realitat *la seva força*: les consideracions canvien d'enfocament, però no de temàtica, i així aconseguen una il·luminació molt més clara i matisada de les qüestions, amb un gran afinament de llenguatge i una precisió remarcable. És l'avantatge de l'«Opera Omnia».

El contingut –impossible de resumir en poques línies– resulta de gran interès per al diàleg no tan sols entre les religions, sinó, tal com ho planteja l'autor, de cara a un *diàleg dialogal* entre totes les creences, però també de cara a una millor comprensió de què s'amaga rere el símbol «religió», i per a l'aprofundiment de cada *camí de salvació*. Des del seu conegut punt de vista *holístic*, l'autor medita sobre «religió i religions» (1a part) i les possibilitats i condicions d'una filosofia *comparada* de les mateixes (2a part). Una tercera s'ocupa de temes més específics. L'epíleg és un text manuscrit inèdit, testament espiritual, esquema de la temàtica en què treballava els darrers tres anys de vida. Un llibre que planteja amb saviesa i sense por qüestions vitals. –**Andreu Trilla**